

DISKUSIJA

POVODOM NAPISA MLADENA ŠVABA: »UZ DRUGO IZDANJE KNJIGE MIRJANE GROSS, HISTORIJSKA ZNANOST«

U nedavno objavljenom Historijskom zborniku (XXXVI/1, 1983.), tiskan je i članak M. Švaba pod već spomenutim naslovom (str. 215—236), gdje autor, između svega ostalog, kritizira i moj *Pokušaj bibliografije* historijskih djela prevedenih na hrvatski ili srpski jezik, koji se nalazi u ovoj knjizi. On kaže: »Pokušaj bibliografije stranih prevedenih historijskih djela prema stanju u knjižnicama u Zagrebu koji je sastavila Š. Popović nije potpun niti je u skladu sa svojim naslovom« (234). Dakle, samo jedna rečenica, ali svakome tko je pročitao posve dovoljna za zaključak: autorica *Pokušaja bibliografije* najavila je u naslovu jedno, a ispod njega izradila nešto sasvim drugo (i to nepotpuno), pa prema tome, pojma nema o poslu koji je radila. Šteta što M. Švab nije ničim argumentirao svoju tvrdnju, a još je veća šteta što nije iznio barem svoju viziju takve bibliografije (kad već do sada nije objavio ništa slično), koja bi, možda ne samo meni, služila kao putokaz u budućem radu.

Ne želim polemizirati s M. Švabom (njegovo je sveto pravo da negira sve i svakoga, da ex cathedra dijeli lekcije uzduž i poprijeko), ali želim čitateljima *Historijske znanosti* skrenuti pažnju na neke najjednostavnije činjenice vezane uz *Pokušaj bibliografije*, koje su kritičaru očito nepoznate ili toliko nevažne da ih ignorira:

1. Ovaj pokušaj bibliografije zaista je samo *pokušaj* da se upozori na historijske radove koji su kod nas prevedeni i tako pristupačni onima kojima je knjiga prvenstveno i namijenjena, a to su studenti. Od njih se ne može tražiti da bez problema čitaju literaturu na stranim jezicima.

2. Izbor prevedenih radova podređen je najvećim dijelom problematici koja se obrađuje u knjizi, a to je i najlogičnije. (Jer, ako čitam tekst o npr. Karlu Kautskom onda je prirodno da me zanima koja su njegova djela prevedena, a neću tog časa tražiti prijevode npr. Vojtjeha Zamarovskog koji se u knjizi ne spominje). Drugi oblik selekcije prevedenih izdanja sastojao se u tome da se uvrste samo prijevodi onih radova koji, opet u skladu s koncepcijom knjige, imaju historijski karakter.

3. Pokušaj bibliografije je izrađen ponajviše na temelju kataloga Sveučilišne i nacionalne knjižnice u Zagrebu gdje se mogu naći iscrpni podaci za svaku bibliografiju, pa tako i historijsku.

4. Najnormalnije i jedino moguće jest da je ovaj izbor prevedenih radova nepotpun (kad bi se objavili svi ispisani naslovi taj bi dio zauzeo barem 1/3 knjige), a to je najavljeno i u samom naslovu: *Pokušaj bibliografije*... Svatko razuman znade da pokušaj ne znači i 100% ostvarenje! Ako je, dakle, moj rad nepotpun (što M. Švab priznaje, ali kao manu), onda je barem u skladu sa svojim naslovom.

Moglo bi se reći da u svemu tome postoji samo jedan nesklad, a on se nalazi u kritičaru, u njegovoj teško shvatljivoj, ali upravo fanatičnoj želji da obezvrijedi sve što je u knjizi napisano. Međutim, očita je njegova nemoć da to i uradi.

Bila bi razumljivija (i opravdana) kritika upućena kazalu imena (također mojem radu u ovoj knjizi), koje je, kako Švab samo konstatira, nepromijenjeno u odnosu na prvo izdanje (215). Upravo zato ono je u drugom izdanju i manjkavo i djelomično netočno, pa začuđuje da Švab ne kritizira baš to što nije u redu. Naime, kazalo ne sadrži podatke iz dopunske studije M. Gross: »O osnovnim metodološkim problemima historijske znanosti na kraju sedamdesetih godina« (str. 353—367), niti imena iz dodatka *Pokušaja bibliografije* koji su jednostavno umetnuti u onaj raniji, dok je »Summary« u drugom izdanju stavljen iza *Pokušaja bibliografije*, a u prvome je bilo obratno. Zbog toga je kazalo imena točno samo do str. 352, a sva imena iza ove stranice ne odgovaraju indeksu. Nije mi poznato čija je bila ideja da se za izmijenjeno i dopunjeno izdanje prepíše staro kazalo bez ikakvih zahvata, ali mogu tvrditi da sam za to saznala tek kad je knjiga bila u prodaji. Smatram da su kazala potrebna svakoj znanstvenoj knjizi, ali isto tako mislim da bi bilo bolje da je kazalo imena takvo kakvo jest u drugom izdanju *Historijske znanosti* naprosto izostavljeno. U tom slučaju korist bi bila dvostruka: čitatelji ne bi dolazili u nedoumicu tražeći neko ime kojeg nema na označenoj stranici (ili se spominje u tekstu, a nema ga u kazalu), a ja ne bih morala biti autor jednog lošeg indeksa.

Štefanija Popović

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU — INSTITUT ZA HRVATSKU POVIJEST

INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
ИНСТИТУТ ХОРВАТСКОЙ ИСТОРИИ

RADOVI

VOL. 17

Z A G R E B

1984.

Izdavač: Sveučilište u Zagrebu — Centar za povijesne znanosti
Odjel za hrvatsku povijest

UREDNIČKI ODBOR

Branka BOBAN, Zagreb, Mirjana GROSS, Zagreb, Josip LUČIĆ, Zagreb, Marijan MATIČKA, Zagreb, Ivan OČAK, Zagreb, Tomislav RAUKAR, Zagreb, Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Josip LUČIĆ, Zagreb

Adresa uredništva: Centar za povijesne znanosti — Odjel za hrvatsku povijest,
Zagreb, Krčka 1

Časopis izlazi jednom godišnje

Cijena ovog broja iznosi 600 din.

Izdavanje časopisa sufinancira Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH-VII.

Rješenjem Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske br. 6859,1 od 5. X. 1982. časopis »Radovi« oslobođeni su plaćanja poreza na promet proizvoda.

Časopis je registriran u Republičkom komitetu za informiranje SRH pod br. UP-547,2 — 84 — 1984

RADOVI 17

Za izdavača
Prof. dr *Josip Adamček*

Lektor
Ivan Tolj

Korektor
Ivan Tolj

Tehnički urednik
Franjo Čuješ

SURADNICI U OVOM BROJU

ANDRIĆ mr Jasna, Filozofski fakultet, Zagreb
ANTIĆ dr Ljubomir, Centar za istraživanje migracija Krčka 1, Zagreb
ANTOLJAK dr Stjepan, Zajčeva 31, Zagreb
BERTOSA dr Miroslav, Karličeva 12, Pula
BOBAN mr Branka, Centar za povijesne znanosti, Zagreb
BUDAK mr Neven, Filozofski fakultet, Zagreb
GOLDSTEIN Ivo, Filozofski fakultet, Zagreb
JURIĆ Radomir, Arheološki muzej, Zadar
JURIŠIĆ Ivan, Rakusina 12, Zagreb
LUCIĆ dr Josip, Centar za povijesne znanosti, Zagreb
MIJATOVIĆ Anđelko, Palmira Togliatija 12, Susedgrad, Zagreb
MIROŠEVIĆ mr Franko, Zavod za prosvjetno-pedagošku službu SHH, Zagreb
OČAK dr Ivan, Centar za povijesne znanosti, Zagreb
PAVLIČEVIĆ dr Dragutin, Centar za povijesne znanosti, Zagreb
POPOVIĆ mr Štefanija, Centar za povijesne znanosti, Zagreb
RAUKAR dr Tomislav, Filozofski fakultet, Zagreb
STANČIĆ dr Nikša, Filozofski fakultet, Zagreb
STRČIĆ dr Mirjana, Kumičićeva 42, Rijeka
SZABO dr Agneza, Muzej grada Zagreba
VRANJEŠ-SOLJAN mr Božena, Centar za povijesne znanosti, Zagreb
ZORIĆ Damir, Salopekova 18, Zagreb